

ה ע ס

פורים בלי חדות חיים

כשהפיעו ברחוב הילדים הראשונים לבושי בגדי אינדיאנים, אפאשים, ערבים, נזכרו האזרחים אחוזי העצבנות, שהגיע חג הפורים, נזכרו מתוך מלנוכחיות עצור בה, כאיש זקן הנוכח בשוכבות נעוריו.

17 שנה עברו מאז היה חג הפורים חג צהלת המוניים. מאז עברו המאורעות, המלחמה, מלחמת המחתרת ומלחמת העצמאות, וכאשר קמה המדינה, לא באה עמה חזונית החיים. נעלמה השמחה הספוגנית, באה במקומה השמחה על-פיהתקן של יום העצמאות.

לא היו הרבה סיבות לשמחה אמיתית בפורים תשי"א. אף כי גברו הסיכויים, שירי גוסלביה לא תותקף בשבועות הקרובים, וזועף שלום פסינה רחוקה. על גבולות המרחב — באיראן ובתורכיה — לא שנה המתיחות, לא פתחו האפשרויות של פלישה זרה.

בארץ עצמה הפכו העניינים מרע לרע ביותר. האינפלציה החלה, זו הפעם הראשונה, להעיק על רמת המחיה של ה"איש הפשוט. השיכון חרג אפילו מגדר ה"אפשרויות של בני המעמד הבינוני, השוק השחור. טיפס בסולם מסחר, שגועוני, לקח עמו במסע-הסירוף את מלך הוהב.

ותמונה קודרת עוד יותר: עם פרוס מלחמת הבחירות, נתהוהק עניבת החנוק של המפלגות, פלשו מכוונות-המפלגות גם לפינות האחרונות של החיים, לדכא את ה"רדיים האחרונים של רצון בלתי-לתי.

פורים תשי"א יהיה מלוחה, כרגיל, צחוק, מסכות והתפוצצויות. אך הוא לא יהיה חג שמחה.

הכנסת

בישול אמי

במקום חמש ישיבות, כמקובל, ישיבה כנסת שלוש ישיבות מלאה בלבד. המטרה: לאפשר לחזקת החוקה לסיים את הכנת חוק הבחירות. בלי שדבר זה יתגשם, הקשיבו ה"חיים לגאומי של שר האוצר, שיעקרו התלום, זוהי על הנייר לפחות, לעצור את האינפלציה הרוגרת. תוך שהגיש את הצעת חקציב הביניים לארבעה החדשים (אפריל-יולי 1951), שיוארך אוטומטית, באם לא תיבחר עד אז כנסת חדשה, הזכיר כי עובד תקציב שנתי, שהיה מטפל ביעילות רבה יותר במצב הכלכלי והכספי של המדינה, עץ הסתפק בהגשת תקציב הביניים (המחושב) לתאם לתקציב השנה הקודמת) והכריז על אמצעי עיקרי, לראוהה: עצירת מכוונות הדפוס. אחר אמרו סנה, בשם מפ"ם, זבארד בשם חרות, את שלהם, לפי נוסחם המקובל, בלא שיתרשו דבר.

עם אחרית הבחירות העומדת בחלל הכנסת, התכוננו דברי המשתתפים בדיון (האורך עשר שעות) על התקציב יותר ויותר לקהל גם אם הצעת התקציב לא התקבל, בגלל פירוק הקואליציה, לא יארע רע — נוסח התקציב של שנת 1950/51 יישאר בתוקפו והוא שווה, למעשה, להצעה העומדת לדיון.

בינתיים מתפנה הכנסת לישיבה אחת, להכריע בענין עונש המוות, שחור לחדשות עם שביתת הרעב של הנידונים למות, ולאחר שועדת החוקה שמעה את דעת המומחים שהגיעו, ברובם, לקיים את עונש המוות, למרות התנגדות ח"כים רבים.

עוד שלושים ואחד: בשעה שהתקבל חוק הבחירות במטבח ועדת החוקה, בראשותו של ד"ר גיר, שנגרע אחר ששבר את פטישו ועזב את חדר הישיבות בכעס, לשעת השתקת אחד מאנשי מפא"י בועדה, שלעג להתלפת הרוב.

נגד קולות השליטים בעתיד, מפא"י ציונים כלליים, שאינם רואים בעין יפה את ריבוי מספר הח"כים, נציגי המפלגות הצעירות המספיעות על מהלך העניינים, שלא בהתאם לכוחן האמתי, הוחלט להגדיל את מספר ח"כי הכנסת השנייה מ-120 ל-151. כן נתקבלה, סופית, ההצעה לא לאשר ייצוג למפלגה, שוכנת בפתח מאחז והצטיינה מכלל הקולות, החלטה "דמוקרטית" משונה. שתמנע סיעת יחיד בכנסת הבאה ותמנע השתתפות גופים הסטניים, שאינם בוטחים בעשרת אלפים קולות, לפחות, במלחמת הבחירות.

במרכזי המפלגות נתברר, כי הבחירות לא תערכנה לפני ראשית אוגוסט; אך צעדי

האחרונים של הממשלה, שהעבירה את עיקר תפקידי ההכנה ממשדר הפנ"ם של משה שפירא, למשרדו של ב. ג. — משרד ראש הממשלה והלשכה הסטטיסטית עלולים לקרב את יום הבחירות בכמה שבועות.

אפילו כך, שעה שבאו שני מומחים מצרפת, לפקח על הפעלת מכוונות רישום התושבים ביום החדושות, לא יוכנו פנקסי הבחורים לפני סוף מאי, לא תתאפשרנה הבחירות לפני מחצית יולי.

המעמד השלישי

הנוסח: אגריקה הדרונית...

במשך שבועיים נעדרה יהודית מבייתה. ביפו, לא זו בלבד שיהודית אינה ילדה קטנה (בת 18); היתה, כנראה, לבני משפחתה סיבה נוספת שלא להודיע על הצעירה למש"טרה. אולם מקץ שבועיים חל שינוי. המש"טרה פחה אצה למשטרה ומסרה, כי הצעירה לא חזרה לבייתה במשך 14 יום, ואף יודע להם היכן היא נמצאת: בביתו של מאהבה הערבי.

טראו את השנים למשטרה, שאלו אותם לפשר הדבר. "פשר הדבר?" אמרה יהודית, "פשוט מאד: אני אוהבת אותו והוא אוהב אותי — וזה הכל. החלטנו לגור ביחד." זה לא מצא חן בעיני אנשי המבצע המשטרה נגד "ברית הערובות", זו, שיצאו במסע הסברה. "חזרי הביתה", לחצו על יהודית, "למה לך לאהוב ערבי?". מאום לא עזר והשנים חזרו לבייתם.

מקץ יומיים הומונה יהודית שנית, הפעם למקום פחות רשמי, בבית קפה — שם הוחלט להמשיך "בהסברה". סמל משטרה משמש שם אחד המסכנים הראשיים. ההצגה ארכה שבועיים, אך הצעירה עמדה על שלה: "אני אוהבת אותו. מה בכך שהוא ערבי?". בני המשפחה יצאו מכליהם, אך ללא הועיל.

ואולם לבסוף, לפתע, נכנעה יהודית. דברי סמל המשטרה חדרו עמוק להכרתה. הוא דיבר ציונות: "היה לך את, יהודית?". "כן", היתה התשובה. "הוא נפל במלחמת השחרור, נכון?". התשובה היתה חיובית. אמר הסמל: "ויכול להיות שהכדור, שפילח את לבו, יצא מרובהו של אחי מאהבך?". הפסוק הזה עשה את שלו. הכל הביטו בהערצה על הסמל. יהודית חזרה הביתה...

איזה צדק, זה?

כשנידון הנער הדרוני בן ה-17, בעון רצח אחותו הרה, נראה עתידו שחור ביותר. אמנם, השופט לא יכול היה לרונן עותי למחת, בגלל גילו הצעיר, אולם הוא פסק שהנער ייכלא, כל זמן ששר-הסעד ימצא זאת לנכון, למעשה, היה פרוש הדבר: פסק-דין מאסרי-עולם.

במשך חודש ימים רבץ הנער בחדרי הכלא של המשטרה, חיכה להחלטתו של

נחום ניר

בשעת רוגז; שבירת הפטיש

שר-הסעד בדבר מקום מעצרו. כשנתקבלה זו, סוף-סוף, לא האמינו השוטרים למראה עיניהם.

הודיע שרי-הסעד: מכיון שהנער הוא מבני-המעוטים, הואיל ואין לו לשר-הסעד גוסד לעבריינים צעירים מבני המעוטים, הריהו מצוה לשלח את הנער לחופשי.

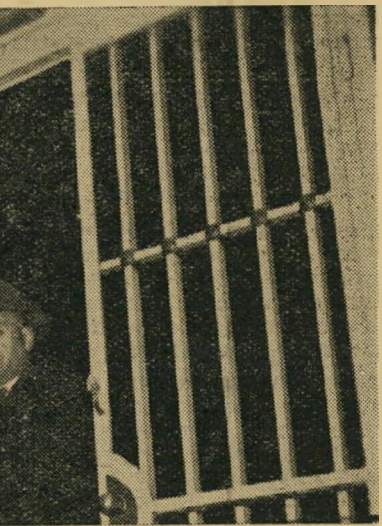
דבר ההחלטה המפתיעה נפוץ מיד בכל בתי-הכלא ובתי-הסוהר. "איזה צדק זה?"

רטן עבריין צעיר, בן 17 אף הוא, שנידון למאסר שנתיים בעון גניבה. "אני רק לבנתי ויושב שנתיים, מפני שאני יהודי; זה רצח את אחותו ויוצא לחפשי מפני שהוא דרוני."

האשק

מקרים שחורים

24 שעות אחרי שחברי אירגון יצרני המקרים בארץ הטיחו, במסיבת עיתונאים,

אליעזר קפני ואשתו * אמצעי ראווה: הפסקת הדפוס

האשמות כבדות נגד פקידים מסויימים בא"ג המלאי והסחורות. הרושם חלק מהמאשימים במעצר. המשטרה הכלכלית, בהדרכת פקידיו אגף המלאי והסחורות, ערכה חיפוש שיפתע אצל עשרות יצרני מקררים, הקפידו את קרוב לאלף מקררים, שיוצרו בניגוד להוראות החוק.

24 שעות לפני החיפושים, הודיעו חברי ועד אירגון המקררים על קצוניה בין פקידיו אגף המלאי, הסחורות ויצרני מקררים בודדים ועדת התלונות גובה כעת עדויות על נסיבות האשמות האלה; "להדים, ש"אשתדך נשלחו 1500 מקררים לקפריסין, כפי שנמסרה הודעה לעיתונים"; "הצהיר מר אפטר במסיבת הניל, "נשלחו למעשה רק 35 מקררים, הייצוא הזה לא בוצע אלא להסתות הקצבות חמרי גלם לייצור 4000 מקררים מסוג "לכל" לתעשיינים מסויימים. המקררים האלה לא הופיעו בשוק. מקררים מסוג גרוץ ביותר, הנופל ב"איכותו גם מזה של סוג "לכל", נמכרים בשוק השחור במחיר של 60 ל"י היחידה — מסרו המאשימים, ובגלל חוסר מקררים בשוק הרשמי, נאלצים הצרכנים לשלם כל מחיר. המשטרה מצאה את המקררים האלה אצל המאשימים.

הענין הזה היה עובר ללא הד מיוחד, ככל פעולות המשטרה הכלכלית במלחמתה בשוק השחור, אלמלא הפיקנטיות שבשילוב המקרים המוזר: סמיכות הפרט שיות בין ההאשמות והחיפושים. השלטונות המעוניינים לא השיבו על ה"אשמות, בנוגע ל"ייצוא" המקררים לקפריסין, וערכו מיד לאתר מסיבת העיתונאים הניל, אם כי מצוקת המקררים נמשכת זה זמן, השיב בחיזיון: "כי סבורים אתם שה"עבטרה היא כל כך יעילה, שתוכל לארגן מבצעים כאלה תוך 24 שעות? הפעולה תוכ"גה מקורם, והסמיכות בין ההאשמות וה"חיפושים אינה אלא מקרה".

המועדים לנושאים ועקו

שר האוצר אליעזר קפני לא היה אף הוא מחסידיו של היבוא ללא תשלום.

כשחזר מארה"ב ונידע לו, שבזמן העדרו, תחת לחץ דעת הקהל, ביטלו את האי-סדר על ששת יבוא זו, החליט שאם הגיע הזמן להחזיר "תענוגות", תינה גם הפ"ר רמה מזה: החליט שעל היבואנים להכניס לאוצר סכום שווה לסכום הקניה בוולאריה גרשיון היבוא לקופת הממשלה. היבואנים אמרו: "מיילא — לנו לא איכפת, במיוחד כשהאוצר הבטיח להתעלם מהפיקוח על הסחורות, שיובאו בשיטה זו. התוצאה: הלירה ירדה פלאים ומחירי ירדה של 3 זדרים עם נוחיות הגיע ל-15,000 ל"י.

ולקבלני הבניה באמת לא היה איכפת. אמנם קנו דולארים בחורים במחיר 1,500 ל"י הדולאר ומעלה; מחיר הטונה של מלס התייקר פי 6-5 מהמחיר הרשמי בארץ, אבל המלט איננו העיקר בהוצאות הבניה. 15 אף ל"י בעד דירה אינן הולכות ברגל.

"הרי זה פשוט גזל, תחת איצטלה רש"מית, ועקו המועמדים לנושאים, שצברו בבנק פרוטה לפרוטה, כדי להגיע לדירה, אבל הממשלה נגנתה מ-7 מיליונים דולאר בתקופת "ירח הדבש".

אליעזר קפני ואשתו * אמצעי ראווה: הפסקת הדפוס

אבל גם המלט איננו עיקר. כל טונה של מלט מצריכה 100 דולארים נוספים לחמרי בניה אחרים, כגון: ברזל, צינורות, כלי נוחיות וכ"ו, ולוה נדרשו דולארים ודור לארים, עד שהממשלה אמרה יסופו! מספיק יבוא ללא תשלום.

אוצר המדינה "נתעשר" ב-7 מיליון אבל 81 מיליונים הלירות הישראליות, שהודפסו, הפסידו את מחצית ערכן.

המלך דהר

וב"בורסת הוהב" ברחוב לילינגבלום הגיעה השתלשלות העניינים לשיאה, המלך" עשה הדירות עקניות במשך כמה ימים. קפיצות השער גרמו לסחרחרות ראש גם לאנשי בורסה מנוסים. 24, 25, 26, 29 ל"י בעד החתיכה, זה היה סיכומו של מיבצע של כמה שעות בלבד. ב"בורסה" הופיעו קבצנים, שהונגם הספיק לקניית סוברן אחד כלבד, וזה לא שאל למחיר ולא היה איכפת לירה פחות או לירה יותר. אבל גם את הסוברן האחד אי אפשר היה להשיג. תוסר ההיצע עשה לי כנפיים והשער עלה ועלה.

קריאתו של מנהל אפ"ק, ד"ר אהרן בארט, לריסון היצרים של המלוכונים, תוך הבטחה, שהמצב הכלכלי עומד להשיג תפר בקרב הימים; גיחושו האופטימיים של שר המסחר והתעשייה, יעקב גרי, בנוגע לאפשרויות האספקה בימים הקרובים, היו אולי קולעים למטרה, לולא הדיעות הסור-תרות, שהגיעו מארה"ב על הסיכויים לקבל הענקה מיידית מאוצר ארה"ב בסכום של כמה וכמה עשרות מיליונים דולארים. יתכן, שלבסוף כן יתבקע משהו, אבל גלגלי הפורמאליות בארה"ב אינם מתחשבים בד"חיפות המצב אצל האוצר הישראלי.

החותמת: הוליווד

חובבי הקולנוע הישראלי יכולים לחזות כאוות נפשם בסרטי נגנגסטריס ופרשי המע"רב הפרוע. גם סרטים טובים אפשר לראות לפעמים, אך החותמת היא תמיד אותה החותמת: מיודר באולפני הוליווד.

על יצירות אולפני אירופה שומע הקהל בביקורות הנלהבות המופיעות בעתונות הלוועזית. את הסרטים עצמם הוא זוכה לראות (אם הוא זוכה) רק אחרי שירדו שצל בו הקולנוע של העיריה הנידנת ביותר באירופה. המרטים מובאים לארץ לפי שיטת רשימי-נות. לסרטים מתוצרת אמריקאית או דר-סית, אין כל קושי להשיג רשיון, ואילו (זבורה קפלו, אשתו ובת זדו של שר האוצר, ד"ר לרפואה.